

O EFIKASNOSTI IDEOLOŠKO-POLITIČKOG RADA I OSAVREMENJAVANJU NEKIH METODA IDEOLOŠKOG OBRAZOVANJA STARJEŠINA*

Vrednjavanju efikasnosti ideološko-političkog rada u našim jedinicama treba prilaziti sa stanovišta izvršenja zadataka koje je postavio Osmi kongres u pogledu podizanja na viši stepen idejne zrelosti komunističke i intenziviranja njihovih napora na borbenoj izgradnji jedinica.

Zato mi neprekidno i težimo da što realnije sagledamo vaspitne efekte ideološko-političkog rada. Između ostalog i to koliko se stečena suma znanja, putem razgranatog sistema ideološkog obrazovanja, odrazila u svijesti naših starješina, posebno mladih i postala osnov za njihov pogled na svijet, njihovo unutrašnje uvjerenje, i kako se sve to reflektuje na njihovu opštevojnu i društveno-političku djelatnost. Mi želimo da utvrdimo i koliki je doprinos ideološkog obrazovanja u procesu sazrijevanja i formiranja osobina neophodnih kompletnoj starešinskoj ličnosti.

Svemu ovome nije uvijek poklanjana dovoljna pažnja niti sagledavana ukupna efikasnost ideološkog obrazovanja. I pored toga što smo prilikom programiranja i organizovanja ideološko-političkog rada nastojali da on što više izvire iz aktuelnih problema jedinica, ipak smo se više zadržavali na opštim postavkama izgradnje čitavog našeg društva, zemlje i Armije, a manje na realnim potrebama svake naše jedinice i njenim problemima. Jedna analiza predavanja u domovima Armije je pokazala da je tek svako četvrto bilo iz vojne problematike. Sva druga su bila o opštim aktuelno-političkim zbivanjima. Zato se mi možemo pohvaliti brojem predavanja, seminara, kurseva, debata, informacija, radom u društveno-političkim organizacijama itd., ali ne uvijek i time da je taj rad davao pripadnicima Armije ono što im treba da bolje obavljaju svoje dužnosti i prošire znanja. Svakako da uzrok tome treba tražiti i u nekim defektnostima načina sprovođenja obrazovanja i ideološko-političkog rada uopšte, koji se ponekad svodio na uopštena prepričavanja ili pasivno slušanje. Stvaralaštvo, neposrednost i sistematičnost izostajali su u tom radu.

Iskustvo pokazuje da te uopštenosti i defektnosti stvaraju uslove za egzistiranje čak i nekih negativnih političkih pojava. Zato je u ovom radu potrebna konkretnost, veće povezivanje opštepitičkih postavki sa problemima svoje jedinice, komande i sredine. Sadržaje ideološko-političke aktivnosti neophodno je što neposrednije vezivati za probleme i suštinske interese borbene izgradnje jedinice. Pri tome treba imati u vidu da se tu ne radi o tome da ta djelatnost dobije izrazito prakticistički karakter, već da sve sadržaje koji tretiraju globalne probleme zemlje i Armije prevodimo na jezik našeg trupnog života, kako bismo što više

* *Diskusija sa savetovanja o ideološko-političkom radu u Sarajevskoj armijskoj oblasti.*

doprineli konkretnom sagledavanju problema i daljoj idejnoj izgradnji starješina i efikasnosti ideološko-političkog rada.

Da bi efikasnost tog rada bila što veća, naročito u borbi protiv negativnih političkih pojava i liberalističko-malograđanskih, birokratskih i sličnih shvatanja, kao i pojava neskromnosti, familijarnosti, kritiziranja, neobjektivnosti, činovničkog odnosa prema radu itd. — nije dovoljno samo deklarativno istupanje i formalna osuda koja omogućava koegzistiranje različitih shvatanja i stavova. Potrebno je da komanda i organizacije SKJ pri tome precizno utvrde lokaciju negativnih pojava (konkretno u kojoj četi, vodu ili odeljenju), da kažu ko su njihovi nosioci i odrede oblike političke akcije i metode idejne borbe.

Kada cijenimo vaspitne efekte ideološko-političkog rada, vrlo često polazimo od toga kakve rezultate postizemo u vaspitanju mladih starješina. Sigurno je da treba cijeniti kao pozitivnu činjenicu da je briga o mladim prisutna svuda, pa i u sistemu ideološko-političkog obrazovanja. Ali, metod našeg djelovanja među mladim starješinama ne obezbjeđuju uvijek željene rezultate. U tom radu često smo nestrpljivi i hoćemo da formiranje i sazrijevanje mladih bude daleko brže, shematski upoređujući tempo sadašnjeg procesa sa onim u ratu. Pri tome zaboravljamo da su to različiti uslovi, da su naši ratnici za jedan mjesec preživljavali više nego što su mladi u miru doživeli za nekoliko godina. Pored toga u radu sa mladim verbalnoj strani vaspitanja daje se pretjeran značaj, a neke prosvetarsko-moralističke tendencije redovno više donose štete nego koristi. Sve to doprinosi da se ne dobijaju željeni uspjesi.

Međutim, većina naših mladih starješina poseduje izvanredne starješinske kvalitete. Zato izvjesnu zabrinutost i dušebrižnost teško podnose. Oni češće pokreću diskusije oko pojedinih pitanja koja njih interesuju, i u tome traže da budu ravnopravni sagovornici. Zato je dobro da forme našeg ideološko-političkog i vaspitnog rada budu tako podešene da se sa našim mladim starješinama javno i otvoreno diskutuje o svim pitanjima za koja su zainteresovani. Tada bi manje govorili van sastanaka i u užim grupama, a više na skupovima, sastancima i pred svojim starijim drugovima, manje o platama, a više i kvalifikovanije o problemima jedinice, komande i njih samih. Pri tome bi trebalo pokloniti više pažnje novim elementima svijesti i promenama u shvatanjima koje proističu iz odnosa prema obavezama svoga poziva, a i materijalne zainteresovanosti. Zato je nužno kontinuirano idejno-političko osvjetljavanje odnosa starješine, naročito mladog, prema svom vojničkom pozivu i svim obavezama koje iz toga proističu, kao i odnosa prema službi, premještaju, školovanju, unapređenju, stambenim problemima, prekovremenom radu, bolovanju, liječenju itd.

Kada govorimo o vaspitnom efektu ideološko-političkog rada, onda treba istaći da živu i neposrednu riječi izraslijih starješina, posebno komandanta, teško da može zamijeniti ma kakav drugi metod. Na žalost, svakog dana sve je manji broj takvih drugova koji se neposredno angažuju na idejnom uzdizanju starješina, u prvom redu mladih. Više se vremena troši na sastancima, sjednicama i sličnim skupovima, nego na javnim istupima pred svim starješinama i vojnicima, ili u neposrednim i neformalnim oblicima kontaktiranja i komuniciranja sa ljudima.

Mislim da bi taj stari i oprobani metod vaspitno-političkog djelovanja trebalo što više primjenjivati dajući mu savremene oblike i aktualne sadržaje.

U našim predavanjima već godinama se primjenjuju stereotipni, ekskatedarski ili improvizovani monološki metodi izlaganja, bez obzira da li je materija istorijske, vojnoteorijske ili akciono-političke sadržine. Tek u zadnje vrijeme nešto se više koristi dijaloška metoda. Povezano sa ovim, postavlja se i pitanje da li bi se mogla i naša opšta informativno-predavačka djelatnost po domovima nešto više osavremeniti. Mislim da bi ona mogla biti dobrim dijelom zamjenjena smišljenim korišćenjem štampe, radija i televizije. Ovo tim prije, jer su zadnjih deset godina sredstva javnog komuniciranja znatno napredovala. Zašto, na primjer, »Aktuelni razgovori«, koji su vođeni preko televizije, nisu mogli ove godine poslužiti kao uvodna izlaganja za debate umjesto predavanja. Televizija bi mogla više da se koristi i kod drugih obrazovnih emisija, korisnih za naše starješine.

Kada ističemo ulogu individualnog rada kao osnovnog oblika ideološko-političkog obrazovanja, bilo bi korisno kompleksnije sagledati koliko naša izdavačka djelatnost tome doprinosi, a posebno koliko naše biblioteke pomažu u tom radu starješinama. Po mom mišljenju one u priličnoj mjeri zaostaju u pogledu popularizacije i plasmana knjiga.

Naučnu i naučno-popularnu literaturu, a i popularno pisane brošure o aktuelnim događajima i kretanjima, slično onome što je Uprava za MPV u izvjesnom smislu radila u protekle dvije godine, treba učiniti još pristupačnijim svakom starješini. Od koristi bi bilo sačiniti i neku vrstu bibliografije ili osvrta na izdavačku djelatnost koji bi uz ostali materijal i te kako dobro došli starješinama u ideološko-političkom obrazovanju.

No, u ovom radu mi u kvalitetu moramo dalje ići. Brošurice, skripte, utisci i doživljaji iz rata više ne zadovoljavaju naše starješine. Njihovi prohtjevi su znatno veći. Oni žele da NOR vide i kroz studije o pojedinim problemima, dočaraju kroz literarnoumetnička ostvarenja — knjige, filmove, pozorišne komade i sl.

Sve u svemu, neprekidno osavremenjavanje oblika i metoda ideološko-političkog rada predstavlja krupan uslov njegove opšte efikasnosti, pa, prema tome, i u pogledu vaspitanja.

General-major
Aleksandar VUKOTIĆ